

JEDAN OD POSLJEDNJIH

Kipar Radoslav Duhović

(2. rujna 1929., Žrnovo - 13. srpnja 2020., Split)

Sani Sardelić, Žrnovo
sani.sa27@gmail.com

Jedan je od posljednjih majstora u kamenu korčulanske kamenoklesarske škole, a njegov najveći doprinos upravo je u prenošenju te stoljetne otočne tradicije obrade kamena, koja nepovratno nestaje. Svoju je ljubav i umijeće, nakon završetka Umjetničke akademije u Zagrebu s veseljem cijeli radni vijek prenosio brojnim učenicima Umjetničke škole u Splitu, među kojima su danas poznata umjetnička imena, poput Ante Marinovića, Nikole Skokandića, Dalibora Martinisa i Izvora Oreba.

Radovi akademskog kipara Radoslava Duhovića oplemenjuju javne prostore Dalmacije, čuvajući uspomenu. Fontana na korčulanskoj Plokati postavljena 1986. u čast dolaska žive vode putem vodovoda Neretva - Pelješac - Korčula - Lastovo, partizanski spomenik u Lovištu, kip svetog oca Ivana Pavla II. u povodu papinog dolaska u Hrvatsku na glavici sv. Martina u Žrnovu, blaženica Marija Propetog Isusa Petković u svetištu u Blatu samo su najuži izbor iz neposrednog okružja. Njegovi portreti u volumenu, reljefi, medaljoni i biste postižu zamjetnu vizualnu izvornost i karakterizaciju portretiranih lica. Bistu književnika Petra Šegedina autor je 2013. izradio s posebnom zahvalnošću na novčanoj potpori tijekom svojih davnih studentskih dana u Zagrebu.

Biografija akademskog kipara Radoslava Duhovića zrcali bremenitu povijest ne tako davnog prošlog stoljeća, ali i upornu žilavost i vedrinu duha otočana, bremenitosti unatoč. Rane godine njegova života i turbulentni povijesni događaji kojima je bio dionikom ostavile su neizbrisiv trag djelu.

Biografija akademskog kipara Radoslava Duhovića zrcali bremenitu povijest ne tako davnog prošlog stoljeća, ali i upornu žilavost i vedrinu duha otočana, bremenitosti unatoč. Rane godine njegova života i turbulentni povijesni događaji kojima je bio dionikom ostavile su neizbrisiv trag u ukupnom stvaralačkom djelu. Žrnovac, koji je nakon završene Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu za svoj životni i radni vijek odabrao Dalmaciju i Split, te od 1956. do umirovljenja 1994. predavao u Umjetničkoj

Radoslav Duhović u svom splitskom ateljeu 2017. Foto: Sani Sardelić

školi u Splitu, prve vježbe u crtanju i modeliranju ostvario je na pijesku El Shatta.

„To je bila 1944. i '45. godina, ja sam bio u zbjegu i tamo, u El Shattu je bila otvorena jedna zanatska, umjetnička škola i tu nas je bilo desetak, dvanaest i tu sam dobio prve poduke crtanja. Profesori su nam bili slikar Kljaković, Živko i kipar Ante Kostović, slikar Ljubo Nakić, oni su podučavali nas učenike te škole u El Shattu.“

Klesarsku obrtničku školu u Korčuli, koja je već odnjegovala sjajne prethodnike poput Petra Palaviccinija, Frana Kršinića i Iva Lozice, pohađa od 1946. do 1947. Nastavnik Dinko Tasovac, prepoznavši talent, ocu sugerira nastavak školovanja jednostavnim i iskrenim zaključkom kako ga on više nema čemu naučiti. Tako 1947., upravo otvorena Umjetnička škola u Splitu poslije II. svjetskog rata, prima svog prvog učenika.

Vrlo skoro, s izvrsnim ocjenama, 1951. godine, Duhović, prvi iz Dalmacije, polaže prijemni ispit na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu. U klasi

Frana Kršinića diplomirao je 1955. godine, kada postaje i član ULUH-a. Tijekom studija, a i nešto kasnije, radio je u mnogim majstorskim radionicama, no kao kuriozitet ističe se izrada antologijskih Meštrovićevih djela „Anđeli svirači“ i „Kosovske udovice“ prema gipsanim odljevima.

„Izvadili su kamen iz kamenoloma Seget, gromadu od otprilike 14 tona, ta veličina mi je odgovarala jer sam u nju smjestio Meštrovićeve Udovice, one su iznad naravne veličine, radio sam ih od 1962. do '65. za Galeriju Meštrović. I onda smo tu gromadu razbijali klinovima...“

Od 1959. do danas nižu se brojne skupne i samostalne izložbe potvrđujući interes strane i domaće publike za onima koji vladaju volumenom i prostorom, za majstorima u kamenu. Radoslav zna kamen, poznaje ga u dušu, što bi rekli njegovi sumještani, opori na izrazu i škrti u hvaljenju. Suvereno vlada svim klasičnim kiparskim tehnikama i materijalima, majstorovo umijeće ne može se sakriti. Oglada se u licima jedrih djevojaka „Zdenca života“, poginulih prvoboraca, prestravljenih žrtava u zbjegu,

Iako je prvenstveno kipar, i Duhovićev crtež, ostvaruje izuzetnu umjetničku vrijednost. Punoća oblika lišenih svega suvišnoga, naglašena u skulpturi, u crtežu se ostvaruje u sugestivnom volumenu oblikovanom crnom kredom, linijskim potezima ponekad gustima do neprozirnosti.

Crtež „Zbjeg“, crna kreda (1976).
Foto: Sani Sardelić (2017).

djevojčica, žena i majki, seljanki i seljaka, svakoga od njih s nekom svojom tajnom i bremenom koja im suspreže tijela, ali i nadom u očekivanju sreće. Iako je prvenstveno kipar, i Duhovićev crtež, gustog i sigurnog poteza, ostvaruje izuzetnu voluminoznost i umjetničku vrijednost. Punoća oblika lišenih svega suvišnoga, naglašena u skulpturi, u crtežu se ostvaruje u sugestivnom volumenu oblikovanom crnom kredom, linijskim potezima ponekad gustima do neprozirnosti. Trenutna psihička stanja likova, koja se odražavaju na tijelima i zrcale na licima, a koja Duhovićevom oku ne promiču, ukazuju na autora visoko senzibiliziranog za ljudskost, za sućut u boli, ali i radosti životnih trenutaka. Izražajnost motiva ostvarena je na način svojstven onima koji vladaju prostorom kreacije.

„Ženina forma mi je široka, odgovara mi ta anatomija, ženski likovi su česta tema naših poznatih korčulanskih umjetnika, i Kršinića, i Iva Lozice, to je nekako prirodno...“

Radoslav Duhović prepoznat je kao vrstan kipar, nadasve portretist, još od klasika hrvatske povijesti umjetnosti, primjerice Cvita Fiskovića, Vladimira Rismonda, Krune Prijatelja i Duška Kečkemeta. Umjetnost tihog lirizma, brojnih poznatih i nepoznatih lica kojima je udahnuo život nastavlja se na visoko dometnuti niz već otprije spomenutih zavičajnih prethodnika.

„Kad ne budem mogao radit, onda je kraj života. Jedan umjetnik koji ima nešto za reć, ima se povuć u svoj prostor i kreirat ono što on osjeća. Sada, u ovim godinama, još uvijek mogu lijepo radit i sada kad čovjek ima više iskustva, onda može napraviti i bolje djelo.“¹

¹ Isječci iz intervjua s Radoslavom Duhovićem u ateljeu u Splitu u svibnju 2017., tijekom priprema za izložbu crteža u Gradskom muzeju Korčula „Svatko ima svoju tajnu“ u povodu Međunarodnog dana muzeja s temom *Muzeji i sporne povijesti: govoriti o neizrecivom u muzejima*.